

Kwestjonarju waqt X-ray

Joe Camilleri

Ġejt hawnhekk biex nieħu *X-ray*. Qaluli li kont neħtieġu. Qalbi kienet ktieb miftuħ. Fuq kolloxx, kbira żżejjed, tħabbat qatigħ u jista'jkun li d-demmi inxtorob kollu mill-emozzjonijiet li jtektku ta' kuljum. Il-ħin kollu. Jien u nterraq u waqt li nintelaq mistrieħ. Bil-lejl ukoll it-taħbit għajjen tagħha jsieħeb ir-ritmu mkarkar tal-grillijiet.

Għalhekk ġejt hawnhekk. "Stenna u titlaqx," qaluli. "Stabar, għax il-lista twila. Għalissa stenna. Xħin jasal il-waqt, insejħulek".

Untasabt bilqiegħda fuq il-bank tal-kuritur twil twil li ma jispiċċa qatt. Xħin nitfa' ħarsti lejn it-tarf tiegħu, iż-żewġ naħat tal-ġnub t'isfel u dawk tas-saqaf jisparaw f'linji dritti u jaslu lkoll f'ponta. Hawnhekk, l-artisti tar-Rinaxximent bikri kienu jsibuh ideali biex ifissru bla tbatija it-teorija tal-perspettiva lineari. Iżda lili, dawn il-linji dritti ħassejthom jaqtgħuli nifsi. Id-djuq, id-djuq li jagħlaq għal ponta u ma jħallilix nifs. Qisu qiegħed joħnoqni. Qisu jrid jgħidli li kolloxx jasal hemm, f'ponta mbiegħda. U tigri kemm tigri tul id-djuq tal-kuritur, ma tasal qatt. Dejjem nibqa' nara l-linji dritti jaslu qabli u jagħliqu f'ponta eterna. Lil hemm minnha ma nafx x'hemm.

Għalhekk irrid inħejji dan il-kwestjonarju. Imbagħad beħsiebi ngħaddihulek – lilek biss – biex twieġbu bir-reqqa. U wara ngħarbel it-twegibiet biex forsi flimkien mal-*X-ray* ta' sidri nasal nikxef x'hemm 'l hemm mill-ponta fejn jiltaqqgħu l-linji dritti.

Mela nibda minnufih għax il-ħin qiegħed jagħfas u rrid inħejji l-kwestjonarju waqt li qiegħed bilqiegħda fuq dan il-bank iebes nistenna jsejħuli biex jifluli u jaqrawli qalbi. Il-pinna soda f'idi u l-karti mistrieħa fuq ħogri. **Immarka t-tajba:**

Nru.1 Meta rajtni l-ewwel darba: (a) kien hemm reazzjoni interna kbira (b) reazzjoni moderata (ċ) bidla spiritwali (d) reazzjoni ta' xejn?

Fil-marġni tal-karta se nniżżillek xi notamenti bil-lapes biex infakkrek fl-ewwel jum meta ltqajna. Tiftakar dakinhar li bdejt taħdem fl-uffiċċju tagħna? Kien ġie l-Prinċipal u introduċiek. Kien qalli biex inħejjilek desk fil-kamra tiegħi u nagħtik daqqa t'íd sakemm taqbad ir-rutina tax-xogħol. Konna ħadna b'idejn xulxin. Idek kienet ċkejka u kellha d-delikatezza sinjorili ta' prinċipessa tal-ħrejjef. Niftakar għalkemm kienet ir-reżħa, idek kienet tarmi sħana fietla. Minn dakinhar kienu bdew il-problemi li issa wassluni biex niġi nieħu X-ray.

Nru.2 Meta kont infiehmek il-proċeduri tal-uffiċċju, il-ħarsa t'għajnejk sbieħ x'kienet tfisser: (a) ħajr u apprezzament, (b) serħan ir-ras li sib min jgħinek, (b) bidu ta' tqanqil emottiv, (d) xejn li hu xejn?

Ħallini nikteb poeżija lil għajnejk. Għajnejk tal-ħġieġ bjar fondi./Għajnejk is-seħer ta' magħmul./Għajnejk tqanqil il-għatx./Għajnejk is-safa t'innoċenza./Għajnejk mota tal-glorja./Għajnejk fihom il-qerda ... Ma nafx, ma nafx x'fihom għajnejk. Int mara tal-misteru. Int kantaliena siekta. Int sħaba li tinħall fix-xejn. Int minjatura delikata. Int ġebli iebsa żonqor. Int ... Int ... Hawn, ara, bdiet ħierġa poeżija oħra. Se nieqaf u ngħaddi għat-tielet mistoqsija għax inkella, il-poeżija tissokta tixgħel il-ħolma.

Nru. 3 Meta dduq l-inbid safi, xi jkun ir-rizultat: (a) jinżillek għasel u tieqaf hemm, (b) titmeżmeż bil-qrusa tiegħu, (ċ) tkun trid idduq aktar, (d) tistennieh idaħħlek fid-dinja tas-seħer u tal-ħolm?

Tiftakar meta morna nieklu flimkien? Jien imlejtlek tazza nbid safi bħal dak li jintuża għall-quddies. Ressaqtlek it-tazza lejn xofftejk. Iżda ma niftakarx jekk laqqatthiex sal-qiegħ. Kienu fixluni subgħajk irqaq bħal ta' pjanista li messew ma' tiegħi xhin b'rogħda newwiltlek it-tazza. Kont ħassejt il-gilda mielsa mal-messa delikata tiegħek.

Qabel tlaqna, konna xtrajna borża *popcorn*. Imbagħad konna rħejnielha nterruq tul mogħdija li sserrep fil-kampanja. Tfaġna ponn wara ponn ta' *popcorn* lill-għasafar. Qgħadna naraw lill-għammelin iżiġġu qishom *gliders* u jinżlu geġwigija, kollhom frattarija jnaqqru l-barka t'Alla. Imbagħad jittajru mferrxa waqt li jfesdu l-għana maħtuf tagħhom bħal min nervuż għax m'għandux xaba' u jrid u jrid. Tgħaxxaqna nħarsu lejhom u għirna għall-ħelsien tagħhom, bla rbit ta' normi stretti ħlief dawk li kitbet f'demmhom in-natura.

U nżilna b'ġirja mal-falda mżerżqa tal-għaqba. Waqafna nisimgħu l-lehen sieket tal-wied. Ir-riħ lagħab bi swaba' nebbiexa ma' xuxtek sewda u lixxa li twassal sa spallejk. Għarraxlek il-frenża li tliegħbet tgħattilek nofs għajnejk. Wara ftit, fuq ħaddejġ tal-porċellana rajt lix-xemx tfaqqagħlek bewsa ruxxana. U qtajt lelluxa mill-ġenb tal-wied u rajtek tnaqqriha l-petali waħda waħda. *Thobbni/ma thobbnix. Thobbni/ma thobbnix.* Litanija waħda mingħajr biss ma tħarrek xofftejk. Imbagħad ħarist u ma rajtejk aktar. Kont għebt bħal ħolma. Jew forsi qatt ma kont hemm. Seta' kien hemm biss id-dell vjola tiegħek. Jista' jkun li fil-wied irfist waħdi, li l-lelluxa qtajttha jien, li l-litanija ta' dubji tennejtha waħdi u int lanqas biss lissint *ora pro nobis* waħda.

Nru. 4 Meta tifrex ħarstek fuq il-baħar, x'jagħmillek: (a) igiegħlek tħares sfiq lejn xefaq bla tarf, (b) tisma' s-sireni jgħannu l-għana kiebi tagħhom, (ċ) iddoqq melodija fuq l-arpa ta' sidrek, (ċ) tintilef fil-ħolm tal-poeżija tal-imħabba?

Tiftakar meta darba morna r-Ramlajjen u inti waħidna? Hiemda kienet dik il-lejla. U ġrejna ħafja tul ix-xtajta bla ma ħassejna l-frac tar-ramel jgħarrxilna qigħan saqajna. U ntlaqna mimdudin f'xifer l-ilma. Ħallejna l-mewġa nkejjuża tittanta u tittanta tersaq lejna. Sakemm f'salt wieħed ħadet il-kunfidenza u għattietna t-tnejn li aħna. Xhin ħarbet lura, ħalliet ħwejjigina mwaħħla magħna. U ġismek

deher imnaqqax kollu. U meta l-għata tneħħa kollu, lill-qamar fiddien rajtu jinfed fik u jdawwal il-ġisem tal-kina tiegħek bi bjuda spiritwali. Xħin ersaqt lej, kellek fuqek it-telqa tal-Venere ta' Cabanel. Wara, sib t imħara mnaqqxa fl-alabastru u minnha sqejte bews. Meta tlaqna, l-imħara tfajtha f'ħobbok.

Biss haġa li tifxilni u tħawwadni, l-imħara tinsab għandi, mohbija b'għożża f'qiegħ ta' kexxun bħal teżor tat-tfulija.

Nru. 5 Ix-xmara miexja b'lajma, x'effetti tħalli fuqek: (a) iggiblek titwiba ta' nġhas, (b) tfakkrek tieħu ritratt jew tixtrisouvenir, (ċ) tmexxik magħha lejn lanja ta' tħannin ta' mħabba, (d) issemmagħlek għal darba oħra l-karba tal-vjolini?

Tiftakar dik il-lejla mqaddsa fi Praga? Konna wkoll waħidna fuq *Charles Bridge*. Għad hemm min isibu *Pražský most* – il-pont ta' Praga. Id f'id kejjilna t-tul tal-pont bil-passi tagħna u għoddejna mal-elf wieħed. U lura, flejna t-tletin statwa ta' bejn il-balavostrar. Il-biċċa l-kbira xbihat Barokki ta' qaddisin li n-nies ta' Praga ħabbewhom u lejhom refgħu ħarsthom fil-waqt tal-hemm meta qalbhom ħabbtet qawwi u d-dmugħ nizeł bħall-ilma. Mexxejna jdejna sa fejn ilhaqna ma' dawn ix-xbihat qaddisa u ħassejna l-ġebbla mrammla tagħhom bħall-frac tal-melħ fiddien djamant maqbud minn dawl il-qamar.

Tiftakar dik il-lejla, minn fuq il-pont ta' Praga ħarisna 'l isfel lejn ix-xmara *Vltava* ġejja żvelta mill-bogħod biex tibqa' sejra bla għeja ta' waqfien. Ma nafx smajtnix, imma dik il-lejla lix-xmara tlabtha b'wegħda u b'invokazzjoni xħin minn taħt l-ilsien kantajtilha l-għanja *Never Tear Us Apart*.

U meta waqaft jien, mill-bogħod waslet l-għanja tal-vjolini jitkarrbu tul il-lejl. Kellhom mil-lanja tat-telqa tagħna. Kellhom mill-karba ta' din qalbna. Kellhom mis-swied tad-dlam ta' ruħna.

Tiftakar? Jew insejt? Forsi Praga kont mort waħdek. Inkella jien ma kontx ħadtek miegħi għalkemm ġarrejte fid-djarju intimu tiegħi.

Nru. 6 Id-demgħa li qabżet darba minn għajnejk: (a) kellha l-għeja ta' ġurnata xogħol, (b) fissret il-ħsus ta' qalbek, (ċ) qabbiżt demgħa biex tagħmel bħal ħaddieħor, (d) jew inkella ...

Ma nafx kif se nkompli l-aħħar waħda. Il-*biro* gerrimtha. Forsi nsib il-kelma flokha ...

Imma rrid nistaqsik, tiftakar meta wasalt biex nagħlaq il-bieb u nitlaq darba għal dejjem? Minn qalbi kont raddejtlek ħajr għall-ħbiberija tiegħek. Dakinhar, għajnejk ċari sbieħ ta' ħgieg leqqien iċċajpru b'lewlw ta' dmugħ li għelben ma' ħaddej. Għajnejk lewn is-smewwiet iżżewqu bi ħjut ħomor. X'kien ifisser dan id-dmugħ?

Se nħallilek dawn iż-żewġ versi vojta forsi trid tniżżel xi kumment. Forsi tħarbex it-tifsira tiegħek. Forsi.

Nru. 7 Filgħaxija, meta d-dawl tal-qamar jidhhol kollu kurzità mit-tieqa ta' kamartek u ma jhallikx tross l-għotien t'għajnejk, x'tagħmel: (a) Tithaxken miegħu fis-sodda tat-tnejn, (b) tħalli ġismek jinħall f'dirgħajh, (ċ) tibda tgorr, tonfoħ u tgħodd it-travi, (d) tħares lejn il-qamar u tgħajbu?

Hawnhekk ukoll kien beħsiebi li nħallilek xi versi vojta biex tniżżel il-kummenti tiegħek. Imma nibza' mit-twegjiba tiegħek. Wara kollox, il-kwestjonarju inti trid timlieh. Jekk tħoss li għandek iżżid xi ħaġa, iktibha. Biex se tikteb il-kumment tiegħek, bl-iswed jew inkella bl-aħmar? Jew b'linka invizibbli?

Nru. 8 Kieku kelli nagħlaq il-bibien ta' ruħi u qalbi, x'tagħmel inti: (a) tigi taqa' u tqum, (b) terġa' tħalli demgħa għelben, (ċ) tixgħer u tiddispra, (d) tbexxaq it-tieqa għal nifs ġdid u tisma' d-diski?

Kultant inħossni waħdi f'beraħ ta' deżert fid-dlam ta' lejla bla xaqq ta' dawl ta' qamar. F'waqtiet bħal dawn, jigini f'moħħi li nagħmlek daħna fuq il-mitbaħ tal-Ġgantija. Li niktiblek elegija. Li nqatta' trietaq id-djarju tiegħi. Li naħraq in-negattivi biex jithassru r-ritratti mentali kollha.

Imma se nistenna sakemm int twiegeb il-kwestjonarju u nifli r-rizultat flimkien ma' dak tal-X-ray tiegħi ...

... Hassejt id-dehxa tal-ħadid frisk ma' sidri. *Itfa' jdejk wara dahrek. Sidrek aktar 'il quddiem. Ċatt mal-pjanċa. Hekk. Xħin ngħidlek, zomm in-nifs u ibqa' zommu sakemm nerġa' ngħidlek.*

Meta tawni r-rapport miktub, ma stajtix nifhem kelma li hi kelma. Kliem stramb. Dijanjosi kkomplikata. U *I-X-ray* misteru ieħor. Erfajtu għad-dawl tat-tieqa tal-kuritur. Mudlam wisq. Ma nista' naqra xejn. Qafas u spazju. Vojt infinit. U għamla stramba kważi fin-nofs. Il-mapep tal-vini ma jidhrux. Kif se nkun naf kif qiegħda tħabbat qalbi?

Armejt *I-X-ray* fl-ewwel barmil taż-żibel li sibt mal-ħajt tal-kuritur. Jidhirli li issa, mingħajr *I-X-ray*, ir-riżultat tal-kwestjonarju ma jkun jiswa xejn. Il-karti bil-mistoqsijiet li ħarbixt għamilthom trietaq u spiċċaw mormija wkoll. Min isibhom, ma jkollux ħila jgħaqqad il-bċejjeċ kollha.

U bqajt sejjer dritt tul il-linji dritti tal-kuritur lejn tikka li dejjem titbiegħed u li ma nafx fejn setgħet twassalni.